

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Variorum In Europa Itinerum Deliciae

Chyträus, Nathan

[Herborn], 1599

VD16 C 2803

Borussiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70708)

REGIOMONTI BORUSSIAE.

VETERIS COLLEGII INSCRIPTIO.

*Qui regit indomito praestantes Marte Borussos,
Gymnasio Princeps hac dedit arma suo.
Nempe duas Aquilas, invictum Heroaq; cuius
Aonidas forti protegit ense manus.*

IBIDEM.

*Quando redemptoris post incunabula nostri
Addita ter centum lustra duobus erant;
Phœbus & undecies ternos compleverat orbes,
Lucida qui cali signa pererrat equis:
Hac erecta fuit doctis Academia Musis,
Quas fovet ALBERTI cura benigna Ducis,*

NOVI COLLEGII.

*Hoc opus Albertus-Fridericus Marchio struxit,
Patris ut impleret vota suprema sui.
Debetur patri, debetur gratia nato,
Quorum cum Musis gloria semper erit.
Vive diu Princeps, & per vestigia patris
Incedens pergas amplificare Scholas.*

TEMPLI KNEIPHOFIANI MONIMENTA.

DOCT. MATTHIÆ STOLL.

*Dum mihi vita fuit, rerum natura decusq;
Mirantem studiis traxit ad astra suis.
Flores decerpsti tantum sapientia inanes,
Et mihi res plenè cognita nulla fuit.
Nunc coràm mundi mysteria cerno, Deiq;
Idq; mihi partum est sanguine Christe tuo,*

Matthiæ Stojō Boruffo, Philosopho, Poëtæ, Mathematico & medico, Doctōri celeberrimo: nato anno Ch. 1526. d. 26. Aprilis, & pié an. 83. mortuo. Illustrissimorum Principum Boruffiæ Archiatro, & Professori Academiæ Regiomontanæ præcipuo, Catharina foror, uxor Domini Balthasari Hartmanni posuit.

Viro clarissimo & doctiss. Magistro Christophoro Preys Pannonio, à Springenburg, Eloquentiæ in hac Regiomontana Academia Professori, ejusdem conjugii dilectiss. Euphemiæ Stolpianæ, parentibus chariss. pietatis ergo mœsti liberi posuerunt. Anno Domini M. D. X C. quo ille 9. ipsa verò 18. April. pié in Christo obiit.

Sequentes versus idem de seipso fecit.

*Hic recubo chara cum conjugē Christophorus Preys
Pannonius, patrio nomine post obitum.
Qui qualis fuerim, novit Deus ipse, scio nil,
Hoc nisi quòd Christi discipulus fuerim.
Quo duce, si quidquam didici docuiq, quod esset
Dignum laude, tibi laus ea Christe manet.
Namq, tuus vivus sum, mortuus atq, sepultus,
Speq, iterum tecum jam redi vivus ago,*

A L I U D.

U X O R I S S A B I N I.

*Uxor in hoc tumulo vatis jacet Anna Sabini,
Fœmina non humili qua fuit orta loco.
Ad celebres Albis, patre nata Melanchthonè, ripas,
In quibus Aonidum plectræ morventur, erat.
Utq, viros inter doctos pater eminent omnes,
Quo non majus habent tempora nostra decus:
Sic quoq, laude sua matronas inter honestas
Claruit, ac tanto digna parente fuit.
Ipsemet infantem tulit ad baptisma Lutheri,
Quando salutifera perlueretur aqua:
Eruditq, piis monitis, ut adulta timeret
Ac coleret vera religione Deum.*

Quin & docta fuit linguaq; perita Latina,
 Nam Latio poterat reddere verba sono.
 Nec minus ore decens, & honesto praeclata vultu
 (Laudari facie si qua meretur) erat.
 Annos bis septem florente peregerat aëvo,
 Legitimi consors est ubi facta tori.
 Inde remota procul natalibus absfuit oris,
 Cumq; suo vixit conjugē lustra duo.
 Et semel aucta fuit tantummodo prole virili,
 Natas Lucina quinq; favente dedit.
 Frigida mors animam placidē subduxit & artus:
 Pars melior calo est reddita, corpus humo.

ALBERTI, SABINI F.

Alberti gelida consumpti morte Sabini
 Filioli sunt hic ossa sepulta mei.
 De quo magna quidem, sed inanis, facta parenti
 Spes mihi, detraxit quam fera Parca, fuit.
 Corpore robustus, teneris animosior annis,
 Ingenio præstans, ore venustus erat.
 Indicat infelix operosi cura sepulchri,
 Quanta mihi misero spes sit adempta patri.

IDEM SABINUS CHRISTOPHORO
filiolo suo.

Tu quoq; Christophori nomen qui nate gerebas,
 Magna senescentis spesq; parentis eras,
 Conditus hic dormis, & eodem juncta sepulchro
 Hic tua fraternis ossibus ossa cubant.

Obiit prid. non. Jun. M. D. LIII.

Viro clarissimo, pietate, virtute & doctrina præstantis-
 simo, Domino Ambrosio Lobvassero, J. U. D. Illustriss.
 Principis Borussicæ Consiliario atq; Professori, qui obiit
 XXVII. Novemb. an. 1585. cum vixisset annos LXX. men-
 ses VII. dies XXII. in memoriæ immortalitatem, amo-
 risq; singularis, & gratæ mentis significationem, poni cu-
 ravit frater Michael Lobvasser.

EPITAPHIUM QUOD DE SEIPSO
moriturus fecit:

*Expertus mundi vanas res esse NIHILQUE,
Hic quoq; nunc jaceo pulvis & umbra, NIHIL,
Sed qui de NIHILO calum terramq; creavit,
Me cum carne mea non sinet esse NIHIL.
Hac spe NIL mortem feci, NIHIL omnia feci,
NIL NIHILI vermes posse nocere scio.*

*Mortuus ut superas abiit Keuterus in oras,
Diues opum, sed plus diues amore Dei,
Publica res, inopumq; cohors miseranda, tuiq;
Christe ministerii tristis & orba cohors,
Ad tumulum flere, fuit vox omnibus una,
O pater, o tutor. plura dolor vetuit.*

Obiit 89. 12. Martii.

IN TEMPLO VETERIS OPPIDI.

*Qua te Christe ligant scelerum sunt vincula meorum,
Vincula sed vinculis sunt mea rupta tuis.
Liberamens fruitur calo: scelerumq; soluta
Mole, caro vita spem melioris habet.*

*Christophorus hac in aede Winterus cubat,
Sapiens vir, eruditus, integer, pius,
Et eloquens dum vixit: hunc scientia,
Ac vita honesta ab infimo Schola loco
Evexit ad non infima hujus munia
Urbis, foriq; jura civilis dedit
Ei afferenda: mox in ordinem quoq;
Lectus Senatorum, modesté Consulis
Accepta justis frena rexit legibus:
Saturq; honorum, lustra post vita undecim
Deum videns, hoc a suis heredibus
Monimentum habet fama atq; gratitudinis.*

Christophoro Wintero Grimmensi, pietate, doctrina,
virtute, prudentia praestanti viro, pie hac mortali vita ce-
functo xxv. Sept. Anni M. D. LXXXV. cum Senator in-
sist

isset hujus urbis totos annos xxv. relicta vidua & liberi
H.M.P.C.

SAMUELIS KEUTERI.

Hoc dilecte tibi monumentum pono marite,
Connubii consors Barbara fida tui.
Extet ut aeternum sinceri pignus amoris,
Quo mihi tu junctus, quo tibi juncta fui.

LEONHARDI SCHMIDLINI.

Francia quam dederat rapuit mihi Prussia vitam,
Aut potius repetit, qui dedit, ipse Deus.
Consule, qua juvenis, qua vir non infima gessi
Munera; qui dubitas de pietate mea?
Ter denos vixi, bis quattuor insuper annos,
Ultima pars morbo perpete dura fuit.
Laus tibi, quo morbum vici duce, quo duce mortem,
Christe, sit, o anima vita salusq; mea.
Obiit anno 1588. 20. Aprilis.

ANDREÆ BORCHHAGEN.

Defunctus alloquitur vivum.
Quid letare miser? quid inania gaudia tractas?
Et tua calicolas facta latere putas?
Aspice me, pravosq; tuos hinc corrige mores.
Tu quod es, ipse fui, sum quod ego, illud eris.
Obiit anno 1580. 9. Octobris.

PRINCIPUM BORUSSIÆ
Epitaphia.

ALBERTI PRIMI.

Invicta virtute potens belloq; togaq;
Hac jacet Albertus Marchio tectus humo.
Teutonico pater illius prognatus Achille;
Regis Casmiri filia, mater erat.
Pro Marianorum, titulo cessante, Magistro
Agnovit primum Prussia culta Ducem.

Prima illi conjunx Danorum regibus orta,
 Altera erat Guelfhos qua numerabat avos.
 Sacra repurgavit fido monstrante Luthero,
 Struxit & egregia culta Lycea schola.
 Pacificus, justus, prudens, pius atq; benignus,
 Doctorumq; fuit doctus & ipse pater.
 Hoc duce creverunt & opes & publica terra
 Commoda, qua patria juvit & auxit ope.
 Quinquaginta & sex his terris praefuit annis,
 Undecies septem vivere fata dabant.
 Ergo patris patria memor esse Borussia debes,
 Proq; salutaris principe grata Deo.
 ALbertVs MorItVr Die GVbertl.

DOROTHEÆ CIMBRICÆ.

Hic jacet Alberti primi Ducis inclyta conjunx,
 Qua patre Danorum rege creata fuit.
 Maternumq; genus pralustri duxit ab ortu,
 Mater Teutonici neptis Achillis erat.
 Et quo dicta fuit, dignam se nomine gessit
 Dorothea: donum nam fuit ipsa Dei.
 Non tantum voluit Princeps, sed mitis haberi,
 Mater & est inopum commiserata vicem.
 Virginibus, quarum fuit orba parentibus atas,
 Pronuba consortes tradidit ipsa tori.
 Nec dedignata est humiles intrare penates,
 Et medicas agris applicuisse manus.
 Adfuit & gravidis nuribus, partuq; levatis
 Miscuit, ut nutrix officiosa, dapes.
 Sacra colens etiam divinis tradita scriptis,
 Nil habuit vera religione prius.
 In populi cœtu doctos audire solebat,
 Omni pané die verba referre Dei:
 Nec meritis hominum, sed Christi morte redemptam
 Seq; pia justam credidit esse fide.
 Adde quod ipsa suum dominum constanter amavit,
 Inq; vicem á domino semper amata fuit.
 Corpore namq; decens, & amabilis exiitit omni
 Laude: fugax lit is, sobria, comis erat.

Edidit

Edidit in lucem duo mascula pignora lecti,
 Fœminea quater est facta q̄ prole parens.
 Deniq̄, suscipiens Musarum provida curam,
 Nobile Gymnasti cum Duce struxit opus.
 Jamq̄, duos annos mensesq̄, peregerat octo,
 Post octo vitæ lustra, decemq̄, dies;
 Cùm, desiderium non uni triste relinquens,
 Heu præmatura morte soluta fuit.
 Illius immensum peperit jactura dolorem
 Omnibus indigenis, Prussia quotquot habet.
 Ad superos animi rediit vigor: ossa sepulchro
 Inq̄, beatorum spe tumulata cubant.

Obiit diem III. Idus Aprilis anno

M. D. XLVII.

ANNÆ-MARIÆ GUELFIÆ.

Hic etiam Alberti primi Ducis altera conjunx
 Dormit, & una ambos contegit urna Duces.
 Guelforum illustri generata à stirpe parentum
 De claris habuit nobile nomen avis.
 Qui virtute sua, factisq̄, insignibus olim
 Æternum fama promeruere decus.
 Ad gelidas Fulda ripas pater atq̄, Visurgin
 Saxonia princeps natus Ericus erat.
 Mater at Elisabes Joachimi filia primi
 Nostro etiam fuerat stemmate juncta duci.
 Utq̄, avia & Christi genitricis nomina gessit;
 Ambarum mores sic imitata fuit.
 Et pietate sua, vitæq̄, illustribus actis
 Divinas animi significabat opes.
 Namq̄, fide in Christum salvantis dogmata verbè
 Omnibus in mundo prætulit illa bonis.
 Atq̄, ministrorum verbi miserata labores,
 Munifica afflictos saepe levavit ope.
 Comis, honesta, gravis, placido sibi pectore cives
 Adjungens, inopum sedula mater erat.
 Quid referam fidei & constantem cordis amorem,
 Consociata suo quo fuit illa Duci?

D d

*Inq̄ vicem princeps illam complexus amabat,
 Namq̄ decens & amans simplicitatis erat.
 Nunc ceu vita duos jungebat & una voluntas
 Sic mors non potuit disociare Duces.
 Illa sui quoniam sub eadem luce mariti
 Funus honorata morte secuta fuit.
 Post sese thalami natum natamq̄, reliquit
 Pignora, bis charo é conjugé facta parens.
 Cumq̄, duos annos & septem lustra tulisset,
 Cum Duce in hoc posuit corpus inane solo.
 Spiritus alta, polo moriens quem tradidit, astra
 Sub pedibus cernens vitam agit ante Deum.*

ILLUSTRISSIMÆ ET LAUDATISS. PRINCIPI
 Elisabethæ, natæ patre Joanne Marchione Brandeburgi-
 co, Illustriss. Princeps DD. Georgius-Fridericus Marchio,
 Dux in Borussia conjugii

B. M. L. P.

*Varta niger rapidis Viadri qua jungitur undis
 Divina in lucem produit Helisabe.
 Helisabe magni conjunx Ducis illa, Borussos
 Qui simul & Francos Elysiosq̄, regit.
 Marchio Custrini Dominus, belloq̄, togaq̄
 Clarus & acer erat, Guelphica mater erat.
 Johannes, inquam, genitor, Catharinaq̄, mater,
 Eximium generis lumen uterq̄, sui.
 Hos imitata duces, teneris assuevit ab annis
 Æternum veri numen amare Dei,
 Teq̄, simul, verbumq̄, tuum sanctosq̄, labores,
 Fili hominis, fili maxime Christe Dei.
 Illius in solis precibus templisq̄, voluntas,
 Hic habitans mundi nescia pené fuit.
 Chara tamen populo, charo jucunda marito
 Ingenio, forma, moribus, obsequio.
 Pieridum faulrix, inopum fidissima nutrix,
 Sacraq̄, curantum mater amica fuit.
 Arctos PrInCeps aCCItVs regIs In orat
 Hlberno LongVM sVb IoVe seClIt Iter.*

Hunc dominum comitata suum, nam semper utramq;
 Cum domino sortem ferre parata fuit,
 Occidit, heu, vita ter denis junxit ut annis
 Sex super, ad ripas Istula magne tuas.
 Teq; novis auctum titulis Friderice-Georgi
 Ire novas etiam compulit in lachrymas.
 Exuvias habet iste locus, mens cessit Olympo,
 Inq; tuo vivit Christe beate sinu.
 Disce mori, tumulumq; hospes venerare piorum,
 Scilicet ante Deum mors grave pondus habet.

LABOR.

O labor, ô sudor, scelerati premia morsus!
 Ah satis est, natos occule terra tuos.

Sanguine mundata est Ecclesia, sanguine coepit;
 Sanguine succrevit, sanguine finis erit.

O phoenix redi virve tuo me conde sepulchro,
 Ut dira effugiam jura superba necis.

QUIES.

Inveni portum. spes & fortuna valet.
 Nil mihi vobiscum; ludite nunc alios.

ELBINGAE.

EPITAPHIUM UXORIS D. MAT-
 thiae Stoi; marito ipso autore.

Hic sita Matthia Stol lux, vita, voluptas,
 Agnes vitali lumine functa cubat.
 Indole que subnixa sua, curaq; parentum
 Adjuta, exemplar dulce pudoris erat.
 Plusq; in virtutem posuit, quam dona caduca,
 Equa viro officiis & pietate Deo.
 Vitaq; labe carens, & in omni parte modesta,
 Lingua in consiliis, inq; ope prompta manibus

D d ij